

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 grudnia 2021 roku, znak: EPOM/20/05309056, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił A. K. prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych argumentując, iż po dniu 31 grudnia 2008 roku wnioskodawca nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Ponadto, organ rentowy nie znalazł podstaw do przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ww. ustawy, ponieważ na dzień 1 stycznia 2009 roku wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienionej w załączniku nr 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Organ rentowy wskazywał, iż nie zaliczył okresu zatrudnienia od dnia 1 kwietnia 1980 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku, jako pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ pracodawca nie potwierdził, iż wnioskodawca wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Organ rentowy podnosił, iż na podstawie dowodów uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania, Zakład przyjął za udowodniony ogólny staż pracy wynoszący 35 lat 9 miesięcy i 15 dni, w tym 32 lata 11 miesięcy i 23 dni okresów składkowych oraz 2 lata, 9 miesięcy oraz 22 dni okresów nieskładkowych. Dodatkowo, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał staż pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze wynoszący 27 lat 5 miesięcy i 23 dni.

/decyzja z dnia 8 grudnia 2021 roku – k. 107-107v załączonych akt rentowych/

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą, w dniu 21 grudnia 2021 roku wnioskodawca A. K. wniósł od niej odwołanie. W uzasadnieniu swego stanowiska wnioskodawca podniósł, iż w zakładzie pracy (...) S.A. zarówno przed dniem 1 stycznia 2009 roku oraz po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał stale pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Tym samym, spełnia wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania spornego świadczenia.

/odwołanie – k. 3-10v/

W odpowiedzi na odwołanie złożonej w dniu 3 stycznia 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania powołując się na argumenty, jak w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 42-43/

Na rozprawie w dniu 7 września 2022 roku strony podtrzymały prezentowane stanowiska w sprawie.

/oświadczenie wnioskodawcy, oświadczenie pełnomocnika organu rentowego – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:48:07 i dalej/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. K. urodził się w dniu (...).

/bezsporne/

Wyrokiem z dnia 28 marca 2019 roku w sprawie o sygn. akt VIII U 1151/18 Sąd Okręgowy w Łodzi przekazał wniosek A. K. o przyznanie mu emerytury pomostowej do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. celem rozpoznania i wydania decyzji.

/bezsporne, wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 28 marca 2019 roku – k. 104 załączonych akt rentowych/

W konsekwencji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w dniu 8 grudnia 2021 roku wydał zaskarżoną decyzję.

/bezsporne/

W toku postępowania przed organem rentowym wnioskodawca udokumentował w sposób bezsporny ogólny staż pracy wynoszący 35 lat 9 miesięcy i 15 dni, w tym 32 lata 11 miesięcy i 23 dni okresów składkowych oraz 2 lata 9 miesięcy i 22 dni okresów nieskładkowych.

/bezsporne, karta przebiegu zatrudnienia – k. 106-106v załączonych akt rentowych/

Organ rentowy przyjął za udowodniony okres pracy A. K. w warunkach szczególnych w wymiarze 27 lat 5 miesięcy oraz 23 dni (w rozumieniu ustawy emerytalnej).

/bezsporne/

W okresie od dnia 1 września 1974 roku do dnia 29 lutego 1980 roku A. K. zatrudniony był w MPK Ł. na następujących stanowiskach:

- ślusarz mechanik – uczeń;
- ślusarz taboru szynowego – od dnia 16 sierpnia 1977 roku;
- mechanik naprawy – od dnia 30 kwietnia 1979 roku.

W okresie od dnia 25 kwietnia 1978 roku wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową.

/świadectwo pracy – k. 3-3v załączonych akt rentowych/

W okresie od dnia 1 kwietnia 1980 roku do dnia 26 lipca 2010 roku A. K. zatrudniony był w (...) S.A. Zakład (...) w Ł., a po zmianie pracodawcy w (...) S.A. Centralny Zakład Spółki w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach: rzemieślnika, rzemieślnika specjalisty, ślusarza oraz specjalisty rzemieślnika.

Stanowiska te A. K. zajmował w następujących okresach:

- od dnia 1 kwietnia 1980 roku do dnia 31 maja 1982 roku – rzemieślnik;
- od dnia 1 czerwca 1982 roku do dnia 31 lipca 1986 roku – rzemieślnik specjalista;
- od dnia 1 sierpnia 1986 roku do dnia 31 grudnia 1992 roku – ślusarz;
- od dnia 1 stycznia 1993 roku do dnia 28 lutego 1999 roku – starszy rzemieślnik w zawodzie ślusarz;
- od dnia 1 marca 1999 roku – rzemieślnik specjalista w zawodzie ślusarz;
- od 2000 roku specjalista rzemieślnik.

/bezsporne, przebieg zatrudnienia – k. 17-17v, dokumenty zawarte w załączonych aktach osobowych A. K./

W świadectwie pracy wystawionym w dniu 26 lipca 2010 roku przez zakład pracy (...) S.A. Centralny Zakład Spółki w Ł. poświadczono, iż w wyżej wymienionym okresie wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na wyżej wymienionych stanowiskach, z kolei w okresie od dnia 1 kwietnia 1980 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin oraz § 4 ust. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z 1983 r. z późniejszymi zmianami).

/świadectwo pracy – k. 3-3v części C załączonych akt osobowych wnioskodawcy/

W zaświadczeniu z dnia 25 maja 2010 roku zakład pracy (...) S.A. Centralny Zakład Spółki w Ł. wskazał, iż wnioskodawca w okresie od dnia 1 kwietnia 1980 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin oraz § 4 ust. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z 1983 r. z późniejszymi zmianami).

/zaświadczenie – k. 1 części C załączonych akt osobowych A. K./

W piśmie z dnia 20 maja 2019 roku skierowanym do A. K. zakład pracy (...) S.A. Centralny Zakład Spółki wskazał, iż okres pracy w warunkach szczególnych wykazany w świadectwie pracy jest prawidłowy, gdyż do 31 grudnia 2008 roku wszyscy pracownicy kolei pracowali w warunkach szczególnych. Zakład pracy podniósł, iż do końca zatrudnienia wnioskodawca zajmował stanowisko specjalisty rzemieślnika, które nie zostało ujęte w wykazie załączonym do ustawy o emeryturach pomostowych.

/pismo – k. 12/

W dniu 14 lipca 2022 roku zakład pracy (...) S.A. Centralny Zakład Spółki w Ł. zaświadczył, iż A. K. w okresie od dnia 1 kwietnia 1980 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin oraz § 4 ust. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

/zaświadczenie – k. 208/

Wnioskodawca A. K. z zawodu jest ślusarzem maszynowym.

/bezsporne, nadto: zeznania wnioskodawcy A. K. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:41:24 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 15 czerwca 2022 roku – 00:03:37 i dalej/

Przełożonym wnioskodawcy w zakładzie pracy (...) S.A. był mistrz, bądź kierownik działu.

/zeznania wnioskodawcy A. K. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:41:24 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 15 czerwca 2022 roku – 00:03:37 i dalej/

Przez okres około 5 lat wnioskodawca pracował w brygadzie wewnątrz, w której brygadzystą był S. T.. W zespole tym naprawiano w taborze kolejowym drzwi wejściowe, aparaty okien, drzwi przesuwne pomiędzy przedziałami, zamki, siedzenia, ławki, podłogi, ściany, fotele oraz toalety. Wymieniano klocki oraz olej. Prace te wykonywane były w hali lub na zewnątrz.

/zeznania świadka S. T. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:25:36 i dalej, zeznania świadka K. B. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:04:13 i dalej/

W okresie zatrudnienia w (...) S.A. wnioskodawca zajmował się naprawą lokomotyw, również poza terenem lokomotywowni. Ponadto, ściągał wagony na teren zakładu. Wnioskodawca wyjeżdżał poza teren lokomotywowni do pomiarów wykonywanych w ramach taboru kolejowego. Wnioskodawca podejmował czynności związane z wymianą silników, wymianą resortów, naprawą łożysk tłocznych.

Wnioskodawca, jako brygadzysta, miał również nadzór nad pracownikami. A. K. posiadał uprawnienia do kutrufy (cztery dźwigary, dzięki którym podnosi się całą lokomotywę), pracował przy obsłudze tego urządzenia.

Wnioskodawca odbył szkolenie dotyczące obsługi kutrufy oraz zapadni. K. stały na środkowej hali, na której pracował wnioskodawca.

/zeznania wnioskodawcy A. K. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:41:24 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 15 czerwca 2022 roku – 00:03:37 i dalej, zeznania świadka S. T. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:25:36 i dalej/

Wnioskodawca pracował przy przedłużaniu przebiegu lokomotywy.

/zeznania świadka S. T. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:25:36 i dalej/

A. K. pracował przy rozbiórkach lokomotyw, które polegały na wymontowaniu wszystkich części przeznaczonych na złom. Wnioskodawca rozbierał stolarkę drewnianą, ścianki z azbestem.

/zeznania świadka S. T. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:25:36 i dalej, zeznania świadka K. B. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:04:13 i dalej/

Rozbiórka lokomotyw wiązała się z pracą w kurzu i przy azbeście.

/zeznania świadka K. B. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:04:13 i dalej/

Azbest zamontowany był pod grzejnikiem.

/zeznania świadka S. T. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:25:36 i dalej/

Rozbiórka była dokonywana częściowo na hali albo na zewnątrz, wózki rozbierano poza terenem hali.

/zeznania wnioskodawcy A. K. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:41:24 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 15 czerwca 2022 roku – 00:03:37 i dalej/

Rozbiórką wnioskodawca zajmował się do 2004 roku.

/zeznania świadka K. B. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:04:13 i dalej/

A. K. pracował również w dziale wypadkowym, gdzie dokonywano napraw lokomotyw i wagonów, wyjmowano silniki za pomocą specjalnych suwnic. Czynności wykonywano w kanale z zapadnią.

/zeznania świadka K. B. – e – protokół z dnia 7 września 2022 roku – 00:04:13 i dalej/

Pismem z dnia 31 maja 2012 roku Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w Ł. poinformował A. K., iż w toku przeprowadzonych czynności kontrolnych w zakładzie pracy (...) S.A. inspektor pracy uzyskał pisemne oświadczenie, z którego wynikało, iż od 2006 roku pracownicy zatrudnieni w (...) S.A. nie wykonywali pracy przy azbeście.

/pismo PIP – k. 111-11v, oświadczenie – k. 143/

W piśmie z dnia 14 lipca 2022 roku zakład pracy (...) S.A. Centralny Zakład Spółki w Ł. wskazał, iż wnioskodawca w okresie od dnia 1 kwietnia 1980 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin oraz § 4 ust. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z 1983 r. z późniejszymi zmianami).

/pismo – k.208/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów w postaci dokumentów, w tym załączonych do akt ZUS oraz zeznań świadków, jak również wnioskodawcy.

Zeznania wnioskodawcy w zakresie, w jakim wskazywał, iż w zakładzie pracy (...) S.A. pracował również, jako elektryk nie znalazły potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym, w tym zeznaniach powołanych w sprawie świadków. Świadek K. B. jednoznacznie zaprzeczał, jakoby wnioskodawca wykonywał czynności na wyżej wymienionym stanowisku. Sąd przyjął zatem, iż w powołanym zakładzie pracy wnioskodawca pracował kolejno, jako: rzemieślnik, rzemieślnik specjalista, ślusarz oraz specjalista rzemieślnik.

Dodatkowo wskazać należy, iż spór w sprawie sprowadzał do prawnej kwalifikacji warunków pracy wnioskodawcy, jako pracy w szczególnych warunkach, o jakiej mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych.

Koniecznym staje się przy tym podkreślenie, iż dokumentacja złożona przez wnioskodawcę w dniu 29 czerwca 2022 roku, która dotyczyła postępowania w zakresie podejrzenia zaistnienia u niego choroby zawodowej (m. in. protokoły kontroli PIP, (...) Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ł., decyzje dotyczące stwierdzenia choroby zawodowej, karty oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej), nie miała znaczenia dla wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Ocena narażenia w zakładzie pracy na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia, z którymi wnioskodawca mógł mieć do czynienia w środowisku, w którym pracował lub w związku z rodzajem wykonywanej pracy, nie wpływa na stwierdzenie, że podejmowane przez niego czynności w spornym okresie spełniały przesłanki ustawowe przemawiające za uznaniem, iż wykonywał on pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. W przedmiotowym postępowaniu istotnym okazało się jednoznaczne stwierdzenie, że praca, jaką zajmował się A. K. w okresie zatrudnienia w (...) S.A. po dniu 31 grudnia 2008 roku oraz przed dniem 1 stycznia 2009 roku była pracą w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych tj. została wymieniona w wykazach prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze stanowiących załączniki nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, że:

w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych oraz przeprowadzonej oceny dowodów, należy uznać, że odwołanie A. K. nie zasługuje na uwzględnienie.

Warunki nabywania prawa do emerytury pomostowej określa ustawa z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania spornej decyzji - t.j. Dz.U.2018.1924, dalej: ustawa pomostowa), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2009 roku.

Podkreślić należy, że ustawa o emeryturach pomostowych zastąpiła przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS określające zasady przyznawania emerytur w niższym wieku pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze nowymi regulacjami określającymi zasady nabywania wcześniejszych emerytur z tytułu tego rodzaju pracy. Najogólniej rzecz ujmując, celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach, na wcześniejsze przejście na emeryturę powinny zostać zaspokojone. Ustawa ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania emerytury pomostowej do osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) rozpoczęły przed 1 stycznia 1999 r. (art. 4 pkt 5 ustawy). Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny, emerytura pomostowa ma być „pomostem między dotychczasowym systemem z licznymi możliwościami przechodzenia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym i nowym systemem, w którym tego typu rozwiązania będą wyjątkiem” (uzasadnienie wyroku z dnia 16 marca 2010 r., K 17/09, (...) 2010 nr 3, poz. 21). Wskazany wyżej cel ustawy realizują w najbardziej widoczny sposób jej przepisy określające przesłanki nabycia emerytury pomostowej.

Zgodnie z art. 4 ustawy pomostowej, prawo do emerytury pomostowej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.,
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn,
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn,
5. przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS,
6. po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z art. 4 wynika, że jakkolwiek w świetle art. 4 pkt 2 i 5 w związku z art. 3 ust. 7 ustawy, do wymaganego przez ustawę stażu przypadającego przed dniem jej wejścia w życie, tj. przed 1 stycznia 2009 r., wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu zarówno art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jak i art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to właściwego ograniczenia do zamierzonego przez ustawodawcę kręgu osób uprawnionych do emerytury pomostowej dokonuje konieczność spełnienia przesłanki z art. 4 pkt 6. Wymaganie to spełnia zasadniczą funkcję eliminacyjną, ograniczając ostatecznie prawo do emerytury pomostowej do kręgu osób wykonujących pracę kwalifikowaną jako szczególną w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawa o emeryturach pomostowych .

Możliwość uzyskania emerytury pomostowej przez osoby niespełniające warunku z art. 4 pkt 6 przewiduje art. 49 ustawy według którego prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Przytoczony przepis zmienia wymagania konieczne do uzyskania emerytury pomostowej dla osób niespełniających warunku z art. 4 pkt 6 ustawy, zwalniając je z konieczności wykonywania po 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jednakże wprowadza w to miejsce wymaganie, aby ubiegający się o rozważane świadczenie spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Warunek ten został jasno wyrażony, wynika wprost z literalnego brzmienia art. 49 pkt 3 ustawy i jest zgodny z jej celem.

Należy podkreślić, iż jedynie łączne spełnienie wszystkich przesłanek uprawnia do uzyskania prawa do wskazanej emerytury. Przesłanki nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych muszą być spełnione łącznie. Oznacza to, że brak choćby jednego z tych warunków powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych” (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2012 r., sygn. akt III AUa 252/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, III AUa 1664/12). Innymi słowy, nie spełnienie jednej z przesłanek wymienionych w art. 4 lub 49 cytowanej ustawy pozbawia wnioskodawcę prawa do emerytury pomostowej.

Na podstawie art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r.

Natomiast zgodnie z art. 38 ust. 1 cytowanej ustawy płatnik składek przekazuje informację o pracowniku, za którego był obowiązany opłacać składkę na (...), zawierającą następujące dane: 1) nazwisko i imię, 2) datę urodzenia, 3) numer PESEL, a w razie gdy pracownikowi nie nadano numeru PESEL - serię i numer dowodu osobistego lub paszportu, 4) okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, 5) kod pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o którym mowa w przepisach art. 33 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - zwaną dalej „zgłoszeniem danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze”. Ustęp 2 tego artykułu stanowi, że zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze płatnik składek przekazuje do Zakładu do dnia 31 marca danego roku kalendarzowego za poprzedni rok kalendarzowy. W przypadku wystąpienia pracownika z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej, zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w danym roku kalendarzowym, płatnik składek przekazuje do Zakładu w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia wniosku. (ust. 3). Jeżeli z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej pracownik wystąpi przed przekazaniem zgłoszenia danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze za poprzedni rok kalendarzowy, w terminie, o którym mowa w ust. 3, płatnik składek przekazuje do Zakładu także zgłoszenie za poprzedni rok kalendarzowy (ust. 4).

W niniejszym postępowaniu niesporne było, iż wnioskodawca, który wiek 60 lat osiągnął w dniu 4 maja 2018 roku, udowodnił 35 lat 9 miesięcy i 15 dni okresów składkowych i nieskładkowych, oraz ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz doszło do rozwiązania z nim stosunku pracy (na dzień wydania spornej decyzji okoliczność rozwiązania z pracownikiem stosunku pracy była jedną z przesłanek warunkujących nabycie prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy pomostowej, przesłanka ta została usunięta na podstawie ustawy z dnia 9 marca 2022 roku o zmianie ustawy o emeryturach pomostowych oraz niektórych innych ustaw /Dz.U.2022.755/, która weszła w życie z dniem 20 kwietnia 2022 roku / z wyjątkiem art. 1 pkt 5 i art. 5 ustawy – wchodzących w życie z dniem 1 stycznia 2023 roku/).

Organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca nie spełnił jednak warunku określonego w art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy.

W świetle art. 3 ust. 1 i 3 powołanej ustawy prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1 lub ust. 3 art. 3 (art. 3 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych).

Przy tym, w art. 3 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych nie chodzi o wymiar czasu pracy określony w umowie o pracę, lecz o wymiar czasu pracy faktycznie wykonywanej w narażeniu na czynniki ryzyka, które powodują, że dane prace są pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Dlatego też dla uznania,

iż praca jest wykonywana w szczególnych warunkach, nie wystarcza określenie w umowie o pracę, że pracownik został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na konkretnym stanowisku, z zajmowaniem którego związana jest jedynie (potencjalna) konieczność wykonywania prac wymienionych w wykazie prac w szczególnych warunkach, stanowiącym Załącznik Nr 1, lub szczególnym charakterze stanowiącym Załącznik nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, ale niezbędne jest, aby prace takie rzeczywiście wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, to jest codziennie i przez całą przewidzianą dla niego dniówkę roboczą (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych z dnia 22 lipca 2013 r. III UK 106/12, Legalis Numer 787672).

Skoro incydentalne (sporadyczne), uboczne i krótkotrwałe - w stosunku do czynności podstawowych kwalifikowanych, jako praca w szczególnych warunkach - wykonywanie czynności w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia, nie stanowi podstawy do wyłączenia ich wykonywania z okresów szczególnego zatrudnienia dla celów emerytalnych, to - a contrario - sporadyczne i krótkotrwałe wykonywanie czynności w narażeniu na czynniki ryzyka, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, nie stanowi wykonywania pracy w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy w rozumieniu art. 3 ust. 4 ww. ustawy /tak: wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia w K. z dnia 31 sierpnia 2016 roku, III AUa 504/16, LEX nr 2137013/.

Według wnioskodawcy, po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał on w zakładzie pracy (...) S.A. stale, w pełnym wymiarze czasu pracy prace wskazane w punkcie 32 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych zawierającego wykaz prac w warunkach szczególnych t.j. prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest lub prace rozbiórkowe związane z ich usuwaniem.

Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, wnioskodawca w okresie od dnia 1 kwietnia 1980 roku do dnia 26 lipca 2010 roku zatrudniony był w (...) S.A. Centralnym Zakładzie Spółki w Ł. na zajmowanych kolejno stanowiskach: rzemieślnika, rzemieślnika specjalisty, ślusarza oraz specjalisty rzemieślnika w pełnym wymiarze czasu pracy. A. K. na stanowisku rzemieślnika pracował od dnia 1 kwietnia 1980 roku do dnia 31 maja 1982 roku, na stanowisku rzemieślnika specjalisty od dnia 1 czerwca 1982 roku do dnia 31 lipca 1986 roku, na stanowisku ślusarza od dnia 1 sierpnia 1986 roku do dnia 31 grudnia 1992 roku, na stanowisku starszego rzemieślnika w zawodzie ślusarza od dnia 1 stycznia 1993 roku do dnia 28 lutego 1999 roku, na stanowisku rzemieślnika specjalisty w zawodzie ślusarza od dnia 1 marca 1999 roku oraz na stanowisku specjalisty rzemieślnika od 2000 roku.

Powyższy pracodawca zarówno w świadectwie pracy wystawionym w dniu 26 lipca 2010 roku oraz zaświadczeniach z dnia 25 maja 2010 roku oraz z dnia 14 lipca 2022 roku wskazał, iż A. K. w okresie od dnia 1 kwietnia 1980 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Z kolei, z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków wynika, iż w okresie zatrudnienia A. K. zajmował się zarówno naprawą lokomotyw, przedłużaniem ich przebiegu, ich rozbiórką, jak również podejmował czynności w dziale wypadkowym. Świadczenie pracy w (...) S.A. wiązało się zatem z szeregiem różnych obowiązków.

A. K. pracował w brygadzie wewnątrz, w której brygadzystą był S. T.. W zespole tym naprawiano drzwi wejściowe, aparaty okien, drzwi przesuwne pomiędzy przedziałami, zamki, siedzenia, ławki, podłogi, ściany, fotele oraz toalety, wymieniano klocki oraz olej. Wnioskodawca zajmował się naprawą lokomotyw, również poza terenem lokomotywowni. Ponadto, ściągał wagony na teren zakładu. A. K. wyjeżdżał poza teren lokomotywowni do pomiarów wykonywanych w ramach taboru kolejowego. Wnioskodawca podejmował czynności związane z wymianą silników, wymianą resortów, naprawą łożysk tłocznych. Posiadał również uprawnienia do kutruffy (cztery dźwigary, dzięki którym podnosi się całą lokomotywę), pracował przy obsłudze tego urządzenia. Jak zeznał świadek S. T., wnioskodawca zajmował się również przedłużaniem przebiegu lokomotywy. Skarżący zatrudniony był również w dziale wypadkowym, w którym także dokonywano napraw lokomotyw i wagonów, ale o większej wadze, a przy wyjmowaniu silników posługiwano się specjalnymi suwnicami, prace realizowano w odpowiednim kanale z zapadnią.

Zarówno świadek K. B., jak i świadek S. T. zeznali, iż A. K. wykonywał prace rozbiórkowe przy lokomotywach, które polegały na wymontowywaniu wszystkich części przeznaczonych na złom. Demontaż obejmował stolarkę drewnianą oraz ścianki z azbestem. Świadkowie wskazali również, iż rozbiórki takich lokomotyw wiązały się z pracą w kurzu oraz przy obecności azbestu, który umieszczony był pod grzejnikami.

W ocenie Sądu, w oparciu o wskazane okoliczności faktyczne, nie sposób dojść do przekonania, iż wnioskodawca po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych wymienione w pkt 32 załącznika nr 1 do ustawy tj. prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest lub prace rozbiórkowe związane z ich usuwaniem. Rzeczywiście, Sąd ustalił, iż A. K. podejmował czynności związane z rozbiórką lokomotyw, które składały się z elementów zawierających azbest. Jak uściślono, były to ścianki z azbestem, sam materiał niebezpieczny znajdował się pod grzejnikiem.

Powyższe nie zmienia jednak faktu, iż zebrany w toku postępowania materiał dowodowy nie wykazał, jakoby prace wskazane w punkcie 32 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych A. K. wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, to jest codziennie i przez całą dniówkę roboczą. Świadek S. T. nie był w stanie określić, kiedy A. K. świadczył prace rozbiórkowe, z kolei K. B. podnosił, iż trwało to do 2004 roku. Z pisma Państwowej Inspekcji Pracy z dnia 31 maja 2012 roku wynikało, iż pracownicy zatrudnieni w (...) S.A., według oświadczenia pracodawcy, od 2006 roku nie wykonywali pracy przy azbestie. Nie mniej jednak, A. K., według zebranego w sprawie materiału dowodowego, wykonywał obok rozbiórki m.in. naprawę lokomotyw, wymianę ich poszczególnych części, jak i przedłużenia tych lokomotyw. Nie można zatem uznać, iż po dniu 31 grudnia 2008 roku wnioskodawca świadczył prace określone w punkcie 32 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, bowiem wnioskodawca w żaden sposób nie udowodnił, iż po tym dniu, zadania podejmowane w ramach istniejącego zatrudnienia w (...) S.A. miały charakter pracy w szczególnych warunkach t.j. pracy wykonywanej stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, gdyż odwołującego obowiązywał taki wymiar czasu pracy).

Należy dodać, że wnioskodawca nie spełnia również warunków do przyznania emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ na dzień 1 stycznia 2009 roku nie udowodnił wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 w/w ustawy.

Wnioskodawca zaś, wobec treści złożonego przez (...) S.A. świadectwa pracy z dnia 26 lipca 2010 roku oraz zaświadczeń o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych z dnia 25 maja 2010 roku oraz z dnia 14 lipca 2022 roku, także na dzień 1 stycznia 2009 r. nie legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy, wynoszącym co najmniej 15 lat, gdyż z w/w dokumentów wynika jedynie, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS – nie zaś w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej.

Biorąc pod uwagę, iż w okresie od dnia 1 września 1974 roku do dnia 29 lutego 1980 roku A. K. zatrudniony był w MPK Ł. na następujących stanowiskach: ślusarza mechanika – ucznia, ślusarza taboru szynowego oraz mechanika naprawy, w przedmiotowym postępowaniu nie udowodniono, jakoby w tym okresie świadczył pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej.

Wnioskodawca nie przedłożył w myśl obowiązującego art. 51 ustawy pomostowej zaświadczenia z zakładów pracy MPK Ł. oraz (...) S.A. o wykonywaniu pracy mieszczącej się w wykazach stanowiących załącznik do ustawy pomostowej, ani też nie wykazał swoich twierdzeń w analizowanym zakresie innymi dowodami, tym samym nie sprostał spoczywającemu na nim ciężarowi dowodowemu - zgodnie z art. 6 k.c. w zw. z art. 3 k.p.c. W toku postępowania dowodowego, oprócz braku stosownych ustaleń, co do wykonywania przez A. K. pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy pomostowej po dniu 31 grudnia 2008 roku, Sąd, po przesłuchaniu świadków i zapoznaniu się z dostępną dokumentacją załączoną do akt sprawy, nie powziął stosownej wiedzy w granicach spełnienia przesłanek z art. 49 ustawy pomostowej tj. nie stwierdził, że skarżący przed dniem 1 stycznia 2009 roku przez okres 15

lat podejmował czynności stanowiące pracę w myśl punktu 32 załącznika nr 1 do ustawy pomostowej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Skoro więc ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych i jednocześnie na dzień 1 stycznia 2009 roku nie legitymuje się okresem co najmniej 15 lat wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, to nie przysługuje mu prawo do emerytury pomostowej.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie, jako bezzasadne.